

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev 8429/2023
17.05.2023. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud, u veću sastavljenom od sudija: Gordane Komnenić, predsednika veća, dr Ilije Zindovića i Marije Terzić, članova veća, u parnici tužilje AA iz ..., čiji su punomoćnici Dušanka Davidov, Sonja Čajić i Tamara Bakić, advokati iz ..., protiv tuženog BB iz ..., čiji je punomoćnik Ankica Miškov, advokat iz ..., radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tužilje izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 1616/22 od 24.11.2022. godine, u sednici održanoj 17.05.2023. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE, kao neosnovana, revizija tužilje izjavljena protiv potvrđujućeg dela presude Apelacionog suda u Novom Sadu Gž 1616/22 od 24.11.2022. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Višeg suda u Somboru P 10/20 od 09.05.2022. godine, stavom prvim izreke, odlučeno je da se tužbeni zahtev tužilje delimično usvaja. Stavom drugim izreke, utvrđeno je da je tužilja u toku trajanja braka sa tuženim stekla pravo susvojine u 1/2 idealna dela na sledećoj pokretnoj imovini: autoprikolica sa metalnim stranicama, ...; traktor "... ", registarske oznake; pneumatska sejatica 4 reda kukuruza, ..., ..., ...-... boje; tri prikolice od 3 tone; vučeni silažni kombajn za kukuruz; četvoroobrazni plug obrtač; bazen za mleko od 1180 litara; sistem za mužu krava; rotacioni sakupljač sena - balerina, ... boje; presa za velike četvrtaste bale i rotaciona kosačica ... boje, što je tuženi dužan da prizna i trpi i preda joj njen deo imovine u državinu i na korišćenje. Stavom trećim izreke, odbijeni su tužbeni zahtevi tužilje i to: da se utvrdi da je ona u toku trajanja braka sa tuženim stekla pravo susvojine u 1/2 idealnih delova na pokretnoj imovini: 66 grla goveda; traktor, traktor sa prednjim utovarivačem; silažni kombajn; rolo presa ...; mikser prikolica za stočnu hranu; tanjirača, puž za dizanje zrnaste hrane; tehnostroj prikolica za razbacivanje stajnjaka od 10 tona; podrivač; prskalica od 880 litara; konstrukcija za hangar koja nije namontirana; automobil marke, ..., registarskih oznaka-..., sadašnjih tablica-...; automobil marke automatik, registarskih oznaka-..., ranije reg.oznaka-...; krupara čekičara; utovarivač ...; traktor od ... konja; tužbeni zahtev tužilje da se utvrdi da je ona u toku braka sa tuženim stekla pravo susvojine u 1/2 idealnih suvlasničkih delova na sledećoj nepokretnosti: poljoprivredno zemljište, parcela br. ... u potesu ... njiva 4. klase, površine 1 ha 80 a 94 m², trstik - močvara 3. klase, površine 75 ari 77 m², ukupne površine 2 ha 56 a 71 m², koje se u javnim knjigama o evidenciji nepokretnosti vode kao vlasništvo tuženog u 1/2 idealna suvlasnička dela, sve upisano u LN br. ... KO ..., što bi tuženi bio dužan da prizna i trpi da se tužilja u javnim knjigama o evidenciji nepokretnosti upiše kao suvlasnik iste u 1/2 idealnih suvlasničkih delova i omogućiti joj neometano korišćenje navedene imovine; tužbeni zahtev tužilje da se utvrdi da je ona u toku braka sa tuženim stekla pravo susvojine u 18259/59519 idealnih suvlasničkih delova na sledećim nepokretnostima: poljoprivredno zemljište, parcela br. ... u potesu ..., njiva 2. klase, površine 5 ha 95 a 19 m², koje se u javnim knjigama o evidenciji nepokretnosti vode kao vlasništvo tuženog u 36499/59519 idealnih suvlasničkih udela, sve upisano u LN br. ... KO ..., što bi tuženi bio dužan da prizna i trpi da se tužilja u javnim knjigama o evidenciji nepokretnosti upiše kao suvlasnik iste u 18259/59519 idealnih suvlasničkih delova i omogućiti joj neometano korišćenje navedene imovine; tužbeni zahtev tužilje da se utvrdi da je ona u toku braka sa tuženim stekla pravo susvojine u 1/2 idealna suvlasnička dela na sledećim nepokretnostima: poljoprivredno zemljište, parcela br. ... u potesu ..., njiva 2. klase, površine 29 a 92 m², njiva 3. klase, površine 12 a 70 m², ukupne površine 42 a 62 m², koje se u javnim knjigama o evidenciji nepokretnosti vode kao vlasništvo tuženog u 1/1 idealna suvlasnička dela, sve upisano u LN br. ... KO ..., što bi tuženi bio dužan da prizna i trpi da se tužilja u javnim knjigama o evidenciji nepokretnosti upiše kao vlasnik iste u 1/2 idealnih

suvlasničkih delova i omogućiti joj neometano korišćenje navedene imovine; tužbeni zahtev tužilje da se utvrdi da je ona u toku braka sa tuženim stekla pravo susvojine u 1/2 dela na novčanim sredstvima koja su isplaćena od strane Uprave za agrarna plaćanja kao subvencije u periodu od 19.02.2019. godine do 14.09.2012. godine, na PG VV br. ... u iznosu od 876.595,72 dinara, što bi tuženi bio dužan da prizna i trpi i da joj isplati iznos od 438.297,86 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja pa do isplate. Stavom četvrtim izreke, tuženi je obavezan da tužilji naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 345.742,00 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od dana izvršnosti presude pa do isplate.

Apelacioni sud u Novom Sadu je, presudom GŽ 1616/22 od 24.11.2022. godine, žalbu tužilje odbio, dok je žalbu tuženog usvojio, pa je presudu Višeg suda u Somboru P 10/20 od 09.05.2022. godine, ukinuo u pobijanom delu u kom je usvojen tužbeni zahtev i u delu odluke o troškovima postupka i u tom delu predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje (stav 2. i 4. izreke), a potvrdio u preostalom pobijanom delu kojim je tužbeni zahtev tužilje odbijen (stav 3. izreke).

Protiv potvrđujućeg dela pravnosnažne presude donete u drugom stepenu, tužilja je izjavila blagovremenu reviziju, zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Vrhovni sud je ispitao pravnosnažnu presudu u pobijanom delu, primenom odredbe člana 408. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", br. 72/11... 18/20) i utvrdio da revizija nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 374. stav 2. tačka 2. Zakona o parničnom postupku, na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, parnične stranke su bile u braku, počev od 23.07.1994. godine do 19.02.2019. godine, kada je njihova zajednica života prestala, tako što je tužilja napustila zajedničko domaćinstvo i preselila se u ..., gde je zasnivala vanbračnu zajednicu sa drugim muškarcem. Tuženi je sa zajedničkim detetom parničnih stranaka, GG, ostao da živi u porodičnom domaćinstvu sa tužiljinim roditeljima. Supružnici su živeli u ... u zajedničkom domaćinstvu sa roditeljima tužilje, DD i ĐĐ. Tužiljin otac je posedovao kamenorezačku firmu i bavio se tim poslom, a takođe je, u zajednici sa svojom suprugom i parničnim strankama obrađivao poljoprivredno zemljište od oko 14 kat.jutara, tako što su imali poljoprivrednu mehanizaciju, 5-6 krava, pa su pravili i sir koji su prodavali na pijaci i držali svinje. Kada su parnične stranke zasnovale bračnu zajednicu, tužilja nije bila zaposlena, već je pomagala u održavanju seoskog domaćinstva, dok je tuženi bio zaposlen u "...", koja firma je u to vreme bila u postupku stečaja, pa je u periodu od 1992. godine do 2003. godine dobijao 60% zarade. U početku braka, isključivu brigu o zemlji i stoci su vodili roditelji tužilje, dok je tuženi pomagao tužiljinom ocu u postavljanju spomenika, nabavci materijala, odnošenju i postavljanju spomenika na groblje. U tom periodu, tužilja je održavala porodično domaćinstvo, pravila sir, nosila ga na pijacu i prodavala, u početku sa svojom majkom a posle i sama. Novac dobijen od prodaje mleka koristili su da plaćaju račune za struju, a novac dobijen prodajom sira korišćen je za kupovinu svega što je potrebno za domaćinstvo, u smislu hrane i slično. Tokom 1995. godine, tužilja je zasnivala radni odnos kod muškog frizera u ..., gde je radila tri godine, a u tom periodu parnične stranke su živlele kod roditelja tuženog u ..., međutim, ubrzo su se vratili u domaćinstvo roditelja tužilje. Svi članovi porodičnog domaćinstva su ravnopravno učestvovali u svim poslovima oko stoke i zemlje, prodavali mleko u mlekari i pravili sir, koji su prodavali na pijaci. Majka tužilje je obrađivala baštu i gajila proizvode za potrebe domaćinstva. Tokom 2000. godine, tuženi je odlučio da se bavi poljoprivredom i stočarstvom u većem obimu, pa mu je vremenom tužiljin otac prepustio sve poslove u vezi sa bavljenjem poljoprivredom. Tuženi je registrovao poljoprivredno gazdinstvo na svoje ime 20.01.2005. godine, na adresi u ..., u Ul. ... br. ..., sa upisanim članom tog gazdinstva, ocem tužilje, DD, pa je u to gazdinstvo uneto i poljoprivredno gazdinstvo i stoka koju je posedovao DD. Između tuženog, kao kupca i EE, u svojstvu prodavca, je zaključen kupoprodajni ugovor 23.07.2004. godine, koji za predmet ima parcelu br. ..., pa je na osnovu tog ugovora uknjiženo pravo svojine u korist tuženog sa delom poseda od 1/1 na toj nepokretnosti. Tokom 2017. godine, došlo je do poremećaja odnosa između parničnih stranaka, pa je tužilja 24.07.2018. godine registrovala poljoprivredno domaćinstvo koje se vodi pod br. ... na adresi ... u Ul. ... br. ..., sa upisanim članom tog gazdinstva DD iz ..., tako što je sva zemlja i stoka koji se vode na imenu DD izuzeta iz gazdinstva VV i uneta kao imovina u poljoprivredno gazdinstvo AA. U periodu od 19.02.2019. godine do 14.09.2019. godine, tuženom je isplaćen, na osnovu subvencija za njegovo poljoprivredno gazdinstvo, iznos od 876.595,72 dinara. U periodu od 15.01.1998. godine do 10.02.2020. godine, u poljoprivredno gazdinstvo VV na adresi ..., u Ul. ... br. ... uvedeno je 427 grla stoke, dok je 19.02.2019. godine ukupan broj životinja na gazdinstvu VV 12 i to za period počev od 20.09.2011. godine do 10.10.2017. godine, a 20.05.2020. godine, ukupan broj životinja je 44 i to za period počev od 08.11.2007. godine do 01.02.2020. godine, dok je u periodu od 08.11.2007. godine do 31.12.2008. godine u tom gazdinstvu bilo prijavljeno 36 grla stoke. Putničko vozilo marke ... je objavljeno 15.05.2020. godine, a 16.06.2020. godine prešlo je u vlasništvo GG, tako što je preregistrovano na druge tablice. Putničko vozilo marke ... je 30.06.2020. godine takođe prešlo u vlasništvo GG. Na dan 26.05.2020. godine u ..., na adresi Ul. ... br. ... nalazila se sledeća poljoprivredna mehanizacija i motorna vozila:

mikser prikolica za stočnu hranu; traktor marke ... (...); traktor marke ... (...); tri traktorske prikolice; plug obrtač; laka auto-prikolica (metalne stranice); univerzalni elevator za kukuruz; rasturivač veštačkog đubriva (ciklon); podrivač rotacioni sakupljač sena – balerina; presa za velike četvrtaste bale; rotaciona kosačica; pneumatska sejalice četiri reda kukuruza; adapter za kukuruz i silažni kombajn za kukuruz.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je odbijajući deo svoje presude zasnovao na odredbi člana 195. Porodičnog zakona, u vezi odredbe člana 211.stav 3. Zakona o parničnom postupku, nalazeći da tužbom nisu obuhvaćeni svi nužni suparničari u odnosu na imovinu stečenu tokom trajanja porodične zajednice, u kojoj je ta imovina sticana, što se odnosi kako na pokretne stvari, tako i na nepokretnosti upisane u LN br. ... KO ... i to k.p. br. ..., k.p. br. ... i k.p. br. ..., s tim što u odnosu na k.p. br. ... koja se vodi na imenu tuženog u 36499/59519 idealnih delova, tužilja nije dokazala kada je ta nepokretnost stečena. U odnosu na vlasništvo na putničkim automobilima, prvostepeni sud je tužbeni zahtev tužilje odbio, imajući u vidu da su oba vozila u vlasništvu GG (sina parničnih stranaka), te da tužilja nije u mogućnosti da ostvari stvarno-pravni već eventualno obligaciono- pravni zahtev. Iz istog razloga je odbio i stvarno-pravni tužbeni zahtev tužilje na pokretnoj stvari "tehnostroj prikolica za razbacivanje stajnjaka od 10 tona", budući da je tokom postupka utvrđeno da je ista, u cilju rešavanja duga koji su parnične stranke imale prema ŽŽ, prevozniku iz ..., predata ZZ i da se ne nalazi u posedu tuženog. U pogledu novčanih sredstava koja su isplaćena od strane Uprave za agrarna plaćanja, kao subvencija u periodu od 19.02.2019. godine do 14.09.2020. godine, za poljoprivredno gazdinstvo tuženog, prvostepeni sud nalazi da je tužbeni zahtev za isplatu 1/2 uplaćenih sredstava neosnovan, jer je ta novčana sredstva tuženi ostvario nakon faktičkog prestanka bračne zajednice, pri čemu je prvostepeni sud imao u vidu da su parnične stranke imale različite poljoprivrednih gazdinstava, da tužilja tokom postupka nije dokazala da imovina koja je upisana u poljoprivredno gazdinstvo tuženog ima svojstvo zajedničke imovine stečene tokom trajanja braka i da je za tu imovinu tuženi ostvario predmetne podsticaje. U pogledu tužbenog zahteva tužilje da se utvrdi njeno pravo svojine na 1/2 dela na pokretnim stvarima i to 66 grla goveda, traktorima, tanjirači, pužu za dizanje zrnaste hrane, podrivaču, prskalici, konstrukciji za hangar, kruparu čekičara, utovarivaču, prvostepeni sud je zaključio da je tužbeni zahtev tužilje, u odnosu na te pokretne stvari neodređen, jer za predmet ima individualno određene stvari koje međutim, nisu opredeljene po svim svojim svojstvima i karakteristikama na osnovu kojih bi moglo da se zaključi da je u pitanju stvar koja je predmet tužbenog zahteva. Dalje, prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da se utvrdi njeno pravo susvojine na pokretnim stvarima i to: silažnom kombajnu, budući da je tokom postupka utvrđeno da je u toku trajanja braka dat II, za novčani dug koji su parnične stranke imale prema njegovoj poljoprivrednoj apoteci u kojoj su godinama uzimali repromaterijal i rolopresi ..., budući da je ista u toku trajanja braka parničnih stranaka, prodana JJ iz

Drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu u odbijajućem delu, prihvatajući zaključak prvostepenog suda o nepotpunoj pasivnoj legitimaciji, u smislu odredbe člana 195.stav 1. Porodičnog zakona, u vezi odredbe člana 211.stav 3. Zakona o parničnom postupku i činjenično stanje koje je u pogledu pokretnih i nepokretnih stvari koje su predmet ove parnice, utvrđeno u prvostepenom postupku.

Po oceni Vrhovnog suda, nižestepeni sudovi su pravilno primenili materijalno pravo.

Odredbom člana 195. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik RS", br. 18/2005 ... 6/2015), propisano je da imovina koju su zajedno sa supružnicima, odnosno vanbračnim partnerima stekli radom članovi njihove porodice u toku trajanja zajednice života u porodičnoj zajednici, predstavlja njihovu zajedničku imovinu (stav 1.). Članovima porodice u smislu stava 1. ovog člana, smatraju se krvni, tazbinski i adptivni srodnici supružnika, odnosno vanbračnih partnera koji zajedno sa njima žive (stav 2.). Na imovinske odnose članova porodične zajednice shodno se primenjuju odredbe ovog Zakona o imovinskim odnosima supružnika, osim odredbe člana 176. stav 2. (upisivanje u javni registar) i člana 180. stav 2. (pretpostavka o jednakim udelima).

Na osnovu odredbe člana 211. stav 1. Zakona o parničnom postupku, nužno suparničarstvo postoji ako po zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa tužbom moraju da se obuhvate sva lica koja su učesnici materijalno-pravnog odnosa. Ako sva lica iz stava 1. ovog člana nisu obuhvaćena tužbom kao stranke, sud će da odbije tužbeni zahtev, kao neosnovan (stav 2.). O nužnom suparničarstvu sud vodi računa po službenoj dužnosti (stav 3.).

U konkretnom slučaju, tužbeni zahtev tužilje za utvrđenje njenog udela u zajedničkoj imovini odnosi se na imovinu koja je stečena tokom trajanja porodične zajednice parničnih stranaka, koju su, osim njih, činili i roditelji tužilje sa kojima su parnične stranke živele u porodičnom domaćinstvu i sticale imovinu koja je predmet ove parnice, što znači da su tužiljini roditelji nužni suparničari, a oni nisu obuhvaćeni njenom tužbom. Takođe, tuženi nije pasivno legitimisan da prizna stvarno-pravni zahtev tužilje na pokretnim stvarima koje nisu u njegovom vlasništvu (automobili i poljoprivredne mašine), dok tužilja zaštitu prava svojine, kao suvlasnik, ima mogućnost da traži samo na individualno određenoj stvari (član 37. stav 1., u vezi člana 14. stav 1. Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa), što ovde nije slučaj. Zbog toga tužilja u reviziji neosnovano ukazuje na pogrešnu primenu materijalnog prava.

Iz izloženih razloga, Vrhovni sud je odluku kao u izreci doneo primenom odredbe člana 414. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Predsednik veća – sudija

Gordana Komnenić,s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Marina Antić